

MAGYAR MERKUR

1789-dik évfolyam.

A Róm. Csász. és Apost. Kir. Fels. különös engedelmével.

Szerdán Szent - György - Havának első Napján.

Hadi és egyéb nevezetes dolgok

Mindenfelé ki-indultak fegyveres népeink a határ-szélekre, és készen várják az ellenséget, a' kivel meg-újult erővel és bátor szívekkel ohajtva kívánkoznak szembe szállni. A' fergeteget, hideg, esős idők, mellyek mind szüntelen járnak, egy részént akadályoztatják hadi-népünknek mozdulását. Moldvában Kóburg Hertzeg serege megindult immár; nem pedig Lengyel ország felé, a' mint külömbféle tudósítások szerént hirdetem vala, hanem ama dühös ellenség ellen, a' kit sok rendbéli csatákban meg-győzött vala, és az által olly hírré kaptott, hogy a' jövődő táborozásban is méltán jeles diadalmakat várhatunk tőle. Márt. 7-én az elől járó sereg Karaitzay Obersternek vezérlése alatt Bako felé fordult, hogy fel-keresse az ellenséget. Ezen sereg

B E

Kau

Kaunitz batalljonából, 3 divízió lovasokból, Barkó, Császár és Lövenerébül áll. Mivel az íspotályok is a' hadi sereget Móldvába követni rendeltettek, azt lehet tehát ebből ki - hozni, hogy ezen sereg tovább Oláhország felé fog kelni, melly okból az ellenségek kényszerítettnek fognak Erdélytől el-távozni, és a' passusokat békével hagyni, a' mellyeknél Hohenlohe Herctzeg leg - jobb kézűleteket téfzen, a' Regimenteket egybe öszve vonja, és mindenüvé elégséges népet rendel őrizetül. A' Bozzai Passusnál vagyon N. Orosa Regimentnek egyik batalljona. A' Törtsvári Passust védelmezi a' második Oláh vég - vidéki Regiment, mellynek második batalljona a' szélső őr - álláson vagyon, a' hadi tudományjára s egyéb jeles tulajdonságaira nézve jeles Binzfeld Májórnak - igazgatása alatt. A' rendelésekbül, mellyeket az imént nevezett Májór tétetett, azt gondolhatni, hogy nem tsak által-mazólag, hanem ellenkezőképen is fogja magát viselni. A' veres törögnál állanak a' Toskána Húszárok. A' Vulkáni passust őrzik a' Székelyek és Szavoja Dragonyosok. — Minden tudósítások Oláh országbul meg-egyeznek abban, hogy a' Törökök nagyon csoportosodnak Bukurest tájékán. Az Erdélyi Passusokon is visszont meg - jelennek. A' Vulkáni Passuson ujjalag egynehányon által-jöttek, melly okból a' Silyi völgynek lakosai nagy félelembe ejtettettek. — A' Törtsvári Passustól érkezett tudósítás szerént Márt. 9én dél-utáni 4 óraker mintegy 60 Törököt vettek észre Rukurnál. Hihetőképpen azt a' tájéket akarták ki-kémlelni; mert minekutánna a' szélső őrizetre egynehányszor puskájokat el - sütötték volna, Kimpolung felé visszra fordultak. Következendő napon dél előtt 10 óraker az Erdély országi komendérozó Vezér, F. M. L. Hohenlohe Fejedelem Törtsvárban meg - érke-zett.

zett. Jóllehet a' fok hó miatt útatlanok a' hegyek, mindazáltal a' szélső határookra ment, és az egész vidéket tekintetbe vette. — Külömbféle levelekként, mellyek a' passusoktól küldetettek, a' határ-hegyeken öt láb-nyomni magasságra fekszik a' hó. A' ki az időnek járását és rendkívül hirtelen való változását Erdély országban nem tudja, azt gondolhatná, hogy Áprilisnek vége előtt nem fognak kezdődni az ellenségeskedések. — Mihálydinál (Mehádia) Febr. 17én egy ellenséges tsoport bé-ütött 's egynehány lakofokat elvitt rabságra; ez az ellenséges sereg meszebb el-akarra terjeszkedni, és az el-pufztult vidéket fel-dúlni, de egynehány tüzg Gréven Húszárok jókor oda érkezének és az ellenséget el-széllyeszték nagy veszteségével. Ugy látszik, hogy a' Suppaneki bé-menetelt nem fogják el-állani hadaink, hogy az ellenség annál bátrábban bé-jöjjön, és a' térségre tsalattassék. — Nem régenten beszélték, hogy 3 Császári tisztek Belgrádba által mentenek, és ottan Török követekkel együtt beszéltetnek. Annyiba nyilván valóvá lett a' dolog, hogy az imént említett tisztek tsak olly véggel mentek Belgrádba, hogy az oda való Basától minden nemzeti törvénynek meg-sértetődése mellett a' fegyver-szünetnek idején jobbágyainknak erőszakoson el-raboltt marhájok 's egyéb el-követett erőszak e-ránt elég-tételt kívánjanak. A' Bafa ezt felelte légyen: a' marhát többé vissza nem lehet adni, de mihelyst törvényesen meg-bizonyíttatik a' tselekedet, minden kézséggel és felesleg ki-fogja pótolni a' kárt. — Uj Gradiska környékén fekvő batalljonok öszve-vonták magokat, hogy a' közelgető Magyar 4dik batalljonoknak helyt adhassanak, mivel ezek a' harmadik batalljonokat a' várakban fel-fogják váltani. — A' Berbirben meg-érkezett 1000 Sejmenek nagyon iparkodnak az

eleségnek gyűjtésében. Márt 9én vízfönt ágyúkkal lö-
 vődöztetett Berbir, kétség kívül hogy a' várnak er-
 sítését ne folytathassák. Az előtt való napon úgymint
 9én reggel a' Berbiri Törökök 20 ágyú lövésekkel a-
 karák az által ellenben lévő ágyúzós-fzántzainkat meg-
 károsítani. A' mi ágyúinkból olly keményen dörögte-
 nek a' feleletek, hogy egy lövés a' másikat érte és
 csak estvére szünt-meg, minekutánna a' Törököknek
 munkáik nagyobb részént el-rontattak volna. — Márt
 10én Eszterházi Antalnak 4dik batalljona melly 730
 emberekből áll, Sz. Fejérvárról Uj-Gradiskán által
 rendelt helyére Ó Gradiskára el-ment. Fő Hertzeg
 Ferdinand Regimentbéli 3 batalljonok útban vagynak
 Zamobor felé Horváth országban, valamint Nádasdy-
 nak 3 batalljoni Horváth ország tájékára Dugoszello-
 ba. — Ez elég bizonyága annak, hogy az idei tá-
 borozásban az ellenségek Horváth ország' szélén elég
 dolgot fognak adni, és hogy oda is Magyarok kíván-
 tatnak-meg. Áprilisnek 15én minden seregek együtt
 fognak lenni, melly időtől fogva a' nevezetes hadi
 történetek kezdődni fognak. A' Trávniki Basának
 meg-parantsoltatott, hogy a' meg-vett várakat vízfönt
 el-foglalja. — Bánátban 48 batalljonok gyalog népek,
 és ugyan annyi Svadron válogatott lovasok maradnak
 —s ezek között a' Móldvában fok ízben győzödelmeske-
 dett Vitézek, az Erdődy Húzfárok. — A' kémek azt a'
 hírt hozták, hogy Derventába 12000, Szarajevoba 6000
 Árnótok érkeztek; ez 18000 embert téfzen, és követ-
 kezőképen 4-ed részét a' mi egyesült Slavoniai és
 Horváth országi hadi seregünknek. Ugyan is ennek
 a' 18000 Törököknek töménytelen fok hadi népet kel-
 lene eleibe ki-állítani, ha mnidegyik közzülök szokás
 szerént 7-8 kerefsztyén fejeknek le-fzabdalását ígerhet-
 né: de elégséges példák meg-mutatták, hogy nem egy

sem

fem kettő hanem több derék Magyarok 10-12 Török fejeket is vagdaltak-le. — Az Ottotsáni vég-vidékekről érkezett levelek mint bizonyos dolgot hírdetik, hogy Már. 6-án Bosnyának és Török uraság alatt lévő Horváth országnak minden kapitányjai, némellyek hijával, egy számos, több részént lovos sereggel, mellynek számát 14000-nek lenni mondják, Majdánál öszve-gyűltenek, az éppen jókor esett fél-ölnyi magasságu hó miatt az ő szándékjok, a' határ-széléken által tartományunkbábé-törni, szerentsésen füst-be mene. Mihént az idő engedni és inkább kedvezni fog, az ottani vidékeken véres-tsatázásoktul tartathatunk, mert a' kéme'k beszédjek szerént, az öszvegyült Török Kapitányok el-tökéltették magokban, hogy elébb el-nem fognak válni egymástól, míg tzeljokat el-nem érik. — A' mint látszik e három tartományokra, Horváth országra, Bánátra és Moldvára akarnak leg-inkáb ütni a' Törökök; mert a' miként mindenfelől érkezett levelek jelentik, a' Muzulmánok rendkívül munkálódnak, tőlök ki-telhető készületeket meg-tesznek, hogy derekason folytathassák a' hadakozást, pénzt és népet felesen gyűjtenek, melly alkalmatofságnál a' szolgálható legénységet a' városokban és falukban erővel öszve-hajtják, és főképen Bosznyát, Szerviát, Oláh országot és Bessarabiát fok néppel meg-szállítják. A' fok ellenséget és lövő-szereket, mellyekkel erőskéket Szerviában és Bosznyában meg-rakják, ki-mondhatatlan foknak lenni mondják. Benderben, Belgrádban, Berbirben és Bányalukában külföldi Indzszenérek taláztatnak, a' kik jobbára Frantziák. Ezek többnyire az ágyúzást igazgatják és az Ozmánoktul felettéb nagy zsóldot kapnak. — Bánátban leg-elébb az Orsovai erőségnek ágyúkkal való rontatására tzeloznak a' készületek, mellyre

néz.

nézve a' közel lévő Allion hegye, mely az erősségen uralkodik, ágyúzó sántzokra fog szolgálni. Foksánnál Oláh országban 3000 Törökök és Árnótok meg-erősítették magokat és annakéért Kóburg Hertzegnek leg-első dolga lészzen azokat el-üzni onnét. Bizonyosnak állítják lenni, hogy a' Kóburg Hertzeg serege a' Romanzov vezérével nem fog egyesülni, hanem mindegyik külön, de közszándékkal az ellenségre fogna ütni. — Az Oroszok minekutánna seregeink meg-indultak volna, mozdulatlan maradnak Móldvában, és egyedül Potemkin Fejedelemnek visszajövetelét várják Pétersburgból, hogy hasonlókép az ellenség ellen ki indulhassanak.

Török országbul fokféle tudósításokat hírlenek a' hírmondó levelek; de többnyire, s' ezek között az Oszakovi kommandánsnak levele, a' Lengyelekhez küldtetett jelentő-írás, a' Nagy Vezérnek Konstantinápolyba való érkezése, és Oszakov eránt támadott zendülés az Olasz ujság-írók' költeményjeik, melyel a' világot el-ámitották vala. E következő tudósítást a' Frantziá Udvar botsátotta közre, mint a' mellyet követje küldött Konstantinápolybul.

Konstantinápolyból Decemb. 31-én 1788. „Rahhid Effendi, a' ki mint Ráisz Effendi a' Nagy Vezérnél táborban-állá, az elébb múlt hónap 13-án meg-érkezett itten, hogy a' guta-ütésben meg-halálozott Názif Effendi, helyébe ugyan azon tisztségbe ő Felségénel a' Császárnál álljon. Helyébe lépett a' táborban a' Tsaus Báfi Feizullakh Effendi, a' ki ezen tisztséget három esztendőök előtt viselte vala, de hamar megint attól meg-fosztattatott, és a' Nisángyi Háiri-Effendinek engedni kéntelenítettett. — Novemb. 21-én a' Kapitán-Bafa az ő hajós seregének nagyobb részével Bujúkderebe vissza jött. — Feizi Szeleiman-Basa, a' ki mint Ráisz-Effendi a' hadakozásnak egyik fő indító oka volt,

volt, és annakutánna Szerafzkirnek választatott, számos sereg adattatván keze alá, az ő méltóságától és a' három ló farkoknak díszes jelétül meg-fosztattatott, és *Szinopére* számkivetésbe küldettetett, jószágai pedig mind el-vétettettek. — Abdi, a' Belgrádi Basa (ugyan azon tudósítások szerént) a' táborozásnak véget vetett minthogy a' *Zemlini* tájakra által-ütött és az ottan lévő sántzokat el-rontotta. — *Kubánban Anapánál* is a' Törökök és Tatárok és egy számos Orosz sereg között ütközetre kelt a' dolog, a' melyben ez utolsó meg-verettetett. — A' Nagy Vezér *Rudjukot* a' *Dunának* déli partján választatotta téli lakásának, hogy onnét *Oláh országot* könnyebben óltalmazhassa. — A' múlt hónapnak 11-én *Mevlud* innepe vagy *Mahomednek* születése napja szokott pompával innepeltetett. — 21-ére következő éjtfzakán a' Nagy Vezérnek palotájában gyűlés támadott, mellyben az egész temérdek nagy épület, minden kantzelláriákkal együtt hamúvá égett, a' nélkül hogy az abban tartott fontos' ország' levelék közzül tsak egy-is a' tűztől meg mentethetett volna “

Bétsből. Ő Felsege a' múlt hónapnak 16-án költ udvari végzése által ennek a' kérdésnek meg-feleléséért: Mi az uzsoráskodás, és mitsoda eszközök által lehet azt, minden büntető törvénytételek nélkül meg-akadályoztatni? 500 aranyokat rendelt jutalomul. Ez annak fog adattatni, a' ki első Májusig 1790 a' Cs. K. egyesült udvari tanátsnál a' leg-jobb irott feleletet bé-nyujtand, melly akar *politice* akar törvényre nézve, voltaképpen haszonra fordíttathatik.

Románból Márt. 6-án. Febr. 26-án mint egy 60 emberekből álló kémlelő Török sereg *Palóhoz* közel szélső őrizetünkre akada. Ez kevés száma l-rén, hátrálni kénytelenítettett, és a' hátrálás közben

7 legényt és 3 lovakat el-vefztett. Az idő alatt Bakóba hallatott a' lövöldözés. A' helynek kommandánst Fő Hadnagy *Blaskovits*, egy tüzeg Császár Húszárok-kal ki-indúla, az ellenséget útol éré, és 20 embert és 7 lovakat meg-ölvén közzüle, a' többit el-kergette. Részünkről el-efett 1 legény, és 3 an meg-febezettek. Az ólta az Óberster Karaitzay Báro elő-mozdult Bakó felé. — A' pattantyús Májór, Rósz Úr Románbul Khotimba ment, hogy ezt az erőtséget jól meg-erősítse. Az el-foglalt ágyukból tsak 75-ek találtattak haszon-vehetőknek, a' többi 108 ágyuk Bétsbe küldettettek hogy újra öntettefsenek.

Konstantzinápolyból Ján. 22-án írott hiteles levelek értésül adják, hogy még akkor *Otzakovnak* meg-vétele nem lett tudtára a' népnek. A' Portának Ministerei tudván a' dolgot, azt színlelték, hogy 6 hetektől fogva más tudósítást nem vettek onnét, hanem hogy *Berezánt* el-foglalták az Oroszok. Az idegen Ministerek sem vettek másunnan tudósítást, mindazáltal nagyon gyanakodtak, mivel sem azok a' hajók, mellyek ki-földoztattak, és *Otzakov-felé* küldendők valának, sem pedig a' pósta hajók, a' mint eddig szokásban vólt, oda nem mentenek. Egyéb-ként akkor tökéletes tsendefség vala *Konstantzinápolyban*, és azt gondolhatná az ember, hogy békeféség vagon, ha a' számofsan érkező zabolátlan feregek a békeféségben lévőket nem háborgatnák naponként. A' Kapitán Basa igen keményen bánik ugyan vélek, és száznál többeket közzüllök meg-finórozottatott és a tengerbe vettetett; de mindazáltal mindennap új gonofszágot követnek el. A' hajós feregek és szárazon vitézkedők gyűlölséggel üldözik egymást; de ezzel nem gondol az országlás sőt inkább kedvelli, mivel a' népnek mulatságot szerez, melly által fontosabb dolgokról el-vonfza figyelmetefségét.

P E S T E N N,

Nyomtatott Patzkó Ferentz' betűivel.